

2. Habibullaev P.Q., Boydedaev A., Dahramov A., Burxonov S.O. "Physics textbook for the 6th grade of general secondary schools". 2017, 73-p
3. Habibullaev P.Q., Boydedaev A., Dahramov A., Yuldasheva M. "Physics textbook for the 7th form of general secondary school". 2014 y, 17-p
4. Habibullaev P.H., Boydedaev A., Dahramov A., Yuldasheva M. "Physics textbook for the 9th form of general secondary schools". 2014 y.
5. Turdiev N.Sh., Tursunmetov K.A., G'aniev A., Suarov K.T., Usarov J.E., Avliyokulov A.K. "Physics textbook for the 10th class of general secondary schools". 2017 176-p

UDK: 355.586

INGLIZ TILINI O'QITISHDA TALABALARDA KOMMUNIKATIV KO'NIKMALARNI TAKOMILLASHTIRISH (FILOLOGIYA YO'NALISHI TALABALARI MISOLIDA)

РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА (НА ПРИМЕРЕ СТУДЕНТОВ-ФИЛОЛОГОВ)

IMPROVEMENT OF COMMUNICATION SKILLS FOR STUDENTS IN TEACHING ENGLISH LANGUAGE (IN THE EXAMPLE OF STUDENTS PHYLOLOGY)

Namozova Kamola Bobir qizi

BuxDU ingliz tilshunosligi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Maqolada ingliz tilini o'qitish jarayonida talabalarda kommunikativ ko'nikmalarni takomillashtirishning ahamiyati, bugungi kun zamonaviy til o'qitish talablari til ko'nikmalarini egallash bugungi kishilik jamiyatining muhim sohalardan biri ekanligi tahliliy misollar yordamida yoritilgan. Muloqot vositasi sanalmish tilni tabiiy muhit, ya'ni oilada, jamoatchilik orasida yoki darsda amaliy egallash mumkinligi, til hodisalariga oid bilimlar esa nazariy jihatdan o'rganilishini nazariy jihatdan isbotlashga harakat qilingan.

Tayanch so'zlar: ta'lim, tarbiya, kommunikativ ko'nikma, metodika, grammatika, talaffuz, tinglab tushunish, muloqot, munozara.

Аннотация. В статье подчеркивается важность улучшения коммуникативных навыков студентов при обучении английскому языку. Отмечается, что современные навыки преподавания современного языка являются важной областью общества. Предпринимались попытки теоретически доказать, что язык общения является естественной средой, то есть семьей, обществом или уроки, где теоретические знания о языковых явлениях усваиваются.

Ключевые слова: образование, преподавание, навыки общения, методология, грамматика, произношение, понимание на слух, общение, обсуждение.

Abstract. The article emphasizes the importance of improving the communication skills of students in teaching English, and modern teaching skills of the modern language are an important area of modern society. Attempts have been made to theoretically prove that the language of communication is a natural environment, that is, a family, society or lessons where theoretical knowledge of linguistic phenomena is learned.

Key words: education, teaching, communication skills, methodology, grammar, pronunciation, listening comprehension, communication, discussion.

Kirish. Bugungi kun zamon talabi bir joyda turma, ilm o'rgan, izlan, taqqosla va yarat qabilidadir. Buning isboti o'laroq, barcha rivojlanayotgan davlatlar qatori O'zbekistonda ham ilm-fanga oid ko'plab islohotlar va izlanishlar amalga oshirilmogda. Shulardan eng ustuvor masala sifatida ta'lim-tarbiyani takomillashtirish, o'qitishda chet el tajribasiga tayangan holda turli xildagi innovatsion metodlarni yaratish, darslarni hozirgi zamon talabasi ehtiyojlariga mos tarzda tashkillashtirish kabilarni ta'kidlab o'tishimiz mumkin.

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni va Kadrlar tayyorlash milliy dasturiga binoan oliy ta'limning maqsadi, hozirgi davr talablariga javob beradigan, ilmiy-texnik, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishni ta'minlay oladigan hamda yuksak ma'naviy va axloqiy sifatlarga ega bo'lgan yuqori malakali, raqobatbardosh kadrlar bilan ta'minlash deb belgilanishi ham bejizga emas [6].

Bundan tashqari respublikamizning o'rta va oliy ta'lim muassasalarida chet tillarini o'qitishga, ayniqsa, juda katta e'tibor qaratilmoqda. Qaysi ta'lim yo'nalishi bo'lmasin, ham o'qituvchi, ham o'quvchi chet tilini bilishi zarur etib belgilandi. Zero, bu yosh o'rganuvchining o'z sohasini egallashida turli chet tillaridagi materiallardan keng foydalana olish imkonini yaratdi.

Xususan, til ko'nikmalarini egallash bugungi kishilik jamiyatining muhim sohalaridan biri hisoblanadi. Muloqot vositasi sanalmish tilni tabiiy muhit, ya'ni oilada, jamoatchilik orasida yoki darsda amaliy egallash mumkin. Til hodisalariga oid bilimlar esa nazariy jihatdan o'rganiladi.

Chet tilini o'rganish yoki aksincha, o'qitish jarayonida muayyan jihatlari bilan ona tili va ikkinchi til orasida farqlar yuzaga keladi. Bu esa o'z navbatida, tegishli chet tili o'qitish texnologiyasini qo'llashni taqozo etadi. Chunki o'quvchi bilimni qanchalik puxta va tez egallashi har doim ham o'quv materialining ko'pligiga emas, balki o'qituvchining talabaga qay darajada yetkazib berish, uni dars maqsadiga muvofiq yo'naltira olish mahoratiga bog'liqdir.

Chet tili o'qitish metodikasi bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borgan qator o'zbek olimlari sifatida R.A. Zaripova (Chet tillar o'qitish metodikasidan qo'llanma. – T., 1986), O'.Hoshimov, I.Yoqubov (Ingliz tili o'qitish metodikasi. – T.: Sharq, 2003), S.S. Saydaliyev (Chet tili o'qitish metodikasidan ocherklar: O'qituvchi va talabalar uchun qo'llanma. – Namangan, 2004), J.Jalolovlarni (Chet tili o'qitish metodikasi. Chet tillari oliy o'quv yurtlari talabalar uchun darslik. – T., 2012) misol qilib keltirishimiz mumkin. Ushbu olimlar o'z izlanishlarida chet tili o'qitishning asosiy masalalarini qamrab olgan mavzularni izchil yoritishga harakat qilganlar [1].

Jumladan, chet tili o'qitish nazariyasi, maqsadlari, metodlari va prinsiplari, vositalari, grammatikani o'qitish metodikasi, talaffuz, tinglab tushunishni o'rgatish metodikasi, gapirishni o'rgatish, o'qitish, yozuvni o'rgatish metodikasi kabi sohaning dolzarb masalalari yuqoridagi olimlar tomonidan o'rganilgan. Shunga qaramay, sohaga oid o'rganilishi kerak bo'lgan jihatlar ham yo'q emas.

Ta'kidlash joizki, dars jarayonida talabalarning muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirishni takomillashtirishga oid bir nechta muammolar o'z yechimini kutmoqda.

O'qituvchi sifatida muloqot qilish ko'nikmalarini qadrlash va yaxshilash uchun nima qilish kerak? Biror sinfda boshqalar bilan gaplashish, yozish yoki qarama-qarshi nuqtayi nazarlarni bayon etishi qiyin bo'lgan talabalar bo'lgan holatda-chi? Bu nafaqat o'qituvchi va balki sinfdagi boshqa talabalarning o'quv jarayonlariga aralashishni qiyinlashtirmaydimi? Bunday talabalarni e'tiborsiz qoldirish mumkinmi?

Mavzuning dolzarbligi. Muloqot har bir zamonaviy talaba uchun egallashi muhim bo'lgan mahoratdir. Raqamli ommaviy axborot vositalarining sezilarli rivoji, kasb egallashda, hamkasblar orasida va ish joylarida kuchli raqobatning yuzaga kelayotganligi, har tomonlama salohiyatli mutaxassislarga bo'lgan talabning ortayotganligi sababli chet tilini o'qitish o'qituvchidan talabalar bilan aloqa qilish ko'nikmalarini yaxshilashni talab qiladi.

Dars samaradorligi sinf xonasi ichida amalga oshiriladigan aloqa sifatiga bog'liq. O'qituvchining talabalar muloqot ko'nikmalarini oshirishga e'tibor qaratishi auditoriya iqlimiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Samarali aloqa ko'nikmalariga ega bo'lgan talabalar dars munozaralariga erkin aralashadilar, guruh loyihalarida yanada faol ishtirok etadilar va natijada darsdagi tajribalaridan ko'proq foyda oladilar. Sinf tajribasini mustahkamlash maqsadida talabaning muloqot ko'nikmalarini yaxshilash uchun quyidagi qadamlarni bajarish mumkin.

Talabalar bilan aloqa qilish ko'nikmalarini takomillashtirish bosqichlari:

1. Sinf munozarasi uchun asosiy qoidalar va normalarni erta boshlash. Sinfda qatnashish uchun standartlarni iloji boricha ertaroq belgilab qo'ysangiz, talabalarigiz ularning munozaradagi rolini yaxshiroq anglaydilar. Muayyan elementlar, masalan, ma'ruzachi qo'lini qachon ko'tarishi va

siz oʻrnatgan sinf muhiti ohangi kabi nomoddiy jihatlar oʻquvchilaringizga sinf ichidagi aloqa qanday ishlashini tushunishga yordam beradi.

2. Barcha talabalarni sinf munozarasida qatnashishga undang. Har doim javob berishga tayyor boʻlgan oʻquvchilar haqida oʻylashdan saqlaning. Butun sinfdan javoblarni izlang va ularning paydo boʻlishiga vaqt ajratishga tayyor boʻling.

3. Kichik guruhlar muhokamasi imkoniyatlarini tez-tez yaratib turing. Shunda koʻproq talabalar katta munozaraga hissa qoʻshish uchun birgalikda ishlashadi, ular uchun kichik guruhda ishlash koʻproq qulay boʻlib, muloqotga tayyor boʻlishadi.

4. Oʻquvchilaringiz bilan ochiq munosabatni yoʻlga qoʻying. Sinf tuzilmasiga oʻzgartirish kiritganingizda yoki topshiriq berganingizda, oʻquvchilaringiz bilan koʻrstamalar berishda ochiq va aniq boʻling va ularning fikrlarini tinglang. Siz ularga hurmat va ochiqlik bilan muomala qilsangiz, ularning oʻzlariga ishonch hosil qilishlariga va ularning ochiq muloqot qilish ehtimolini oshirishga yordam berasiz [3].

Bundan koʻrinadiki, talabalar muloqot koʻnikmalarini shakllantirishda oʻqituvchining ahamiyati katta.

Zero, suhbat eng asosiy va zaruriy aloqa koʻnikmalaridan biridir. Bu odamlarga fikr almashish, yaʼni fikrlarni baham koʻrish va ularni navbat bilan qabul qilish imkoniyatini beradi. Bu yuzaki koʻrinishi mumkin boʻlsa-da, samarali suhbatlar quyidagilar kabi elementlardan iborat boʻlgan “berish va olish” almashinuvini oʻz ichiga oladi [5]:

- tana tili (body language);
- koʻz bilan aloqa qilish (eye contact);
- umumlashtirmoqda (generalizing);
- hikoya qilish (retelling);
- javob bermoqda (responding).

Dars davomida muloqotni, yaʼni talabaning fikrini keng bayon eta olishiga imkoniyat yaratishni turli mashqlar yordamida amalga oshirish mumkin [1]:

a) talabalar suhbatning asoslarini elementlari bilan oʻzaro aloqada boʻlgan filmlar yoki videolarni tomosha qilish orqali bilib olishlari mumkin. Videoni toʻxtatib turgan holda savol bering: masalan, “Tinglovchilar qoʻllarini kesib oʻtib qanday xabar yuboradi? Suhbat paytida ikkala odamning imo-ishoralari va tillarini kuzatib, yana nimani ayta olasiz?”;

b) audiokitoblardan tortib to ilovalargacha, talabalar bilan aloqa qilish koʻnikmalarini yaxshilashda foydalanish mumkin boʻlgan koʻplab texnologik manbalar mavjud. Talabalar audiokitoblar bilan birgalikda tinglovchilarni tinglashlari yoki oʻqishlari mumkin, ular maʼruzachining turli xil soʻzlar yoki iboralarni qanday talaffuz qilayotganini eshitishlari mumkin;

c) muloqot nafaqat gapirishni, balki tinglab tushunishni ham anglatadi. Oʻqituvchilar oʻzlarining oʻquvchilariga matnni ovoz chiqarib oʻqish orqali tinglash qobiliyatini rivojlantirishga yordam berishlari, soʻngra ularni muhokama qilishlari va mazmunini aks ettirishlari mumkin.

Faol tinglash, javob berishdan koʻra tushunishni tinglashni anglatadi. Talabalar maʼruzachining bayon qilinayotgan nutqini toʻliq tushunish uchun esa tushunarli savollar berishni mashq qilish orqali va buning evaziga ragʻbatlantirish orqali yaxshi tinglash qobiliyatini rivojlantirish mumkin;

d) guruh bilan ishlash mashqlari ham oʻquvchilarga ogʻzaki va yozma muloqot koʻnikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu nafaqat oʻquvchilarga kichik guruhlarda ishlash imkoniyatini beradi, shu bilan bir qatorda bosimni pasaytiradi, balki ularga oʻz fikrlarini muhokama qilish, burilish va umumiy maqsad sari birgalikda ishlash imkoniyatini beradi;

f) talabalar bilan aloqa qilish koʻnikmalarini takomillashtirishning yana bir usuli – tanqidiy fikrlash mashqlari. Bular ogʻzaki yoki yozma topshiriqlar orqali bajarilishi mumkin, bu talabalarga savollarga oʻz soʻzlari va iboralaridan foydalangan holda ijodiy javob berish imkoniyatini beradi.

Talabalarning tanlangan matnni yoki videotasvirga olingan guruh taqdimotini oʻqiyotganlarini yozib olish ularning aloqa va kuchli tomonlarini baholash uchun eng yaxshi usuldir. Oʻquvchilar kichik guruhlarda ogʻzaki chiqishlari haqida fikr yuritishlari mumkin. Keyin har bir talabadan

konstruktiv tanqid ko‘nikmasi hosil qilishi uchun boshqalar faoliyatini tanqidiy tahlil qilishni, ular haqidagi o‘z fikrini bildirishni so‘rash ham yaxshi samara beradi [4].

Quyida fikrlarimizning isboti sifatida “**Role of Technology in our life**” (Texnologiyaning hayotimizdagi o‘rni) mavzusidagi dars ishlanmasini keltiramiz.

Fanning o‘qitish texnologiyasi

LESSON 16. Role of Technology in our life.			
Course Type: practical Semester: S2		Time: 2 hours Number of Students:14	
Lesson Outline			
1. Warm up activity 2. Activity 1. Chain activity. Guessing the topic 3. Activity 2. Pre-activity questions 4. Activity 3. Working with new vocabulary through the exercises 5. Activity 4. Listening to the pronunciation of the new words 6. Activity 5. Matching the definitions and words 7. Activity 6. Answer the questions 8. Activity 7. Grab your favorite fruit 9. Activity 8. Speaking on Technology, computers, cell phones			
Lesson aim: to develop students` vocabulary base and world view on the topic Technology			
Objectives:		Learning Outcomes:	
<ul style="list-style-type: none"> To practice language used to describe a technical devices to improve students` vocabulary on the topic Role of Technology in our life</li> <li>to raise students` awareness of guessing the words from the context To be able to present a product (extension activity) 		By the end of the lesson the Students will have an understanding of technology, their types and consequences. They will have developed their comprehension, presenting and guessing skills.	
Materials used:		Preparation (Aids and Equipment)	
1. Michael McCarthy Felicity O`Dell. English Vocabulary in Use. Cambridge University Press 2010 2. Pauline Cullen. Vocabulary for IELTS. Self-study vocabulary practice. Cambridge University Press 2011.		☐ flashcards ☒ handout(s) ☐ poster ☐ pictures ☐ music ☐ video material ☐ ppt presentation ☐ visuals	☐ whiteboard ☒ markers ☒ blackboard ☐ flipchart ☐ scotch ☐ scissors ☐ other: _____
☐ computer ☐ LCD projector ☐ OHP ☐ TV/DVD player ☐ tape-recorder ☐ other: _____			
Type of Assessment			
☒ on going assessment ☒ participation ☐ quiz / test ☐ homework ☐ presentation ☐ peer editing ☐ project ☐ other: _____ ☐ other: _____		☒ on going assessment ☐ mid-term assessment ☐ final assessment ☐ independent work assessment	
Activity Type:		Lesson Length: (hours/days)	
☐ individual ☐ plenary discussion ☒ small group ☐ other _____ ☐ whole class (teacher-students)		In-Class Time: _____ Out-of-Class Time: _____	
Teaching Model:		Students will be engaged in:	
☒ concept attainment ☐ presentation ☐ cooperative learning ☐ problem-based instruction ☐ discovery learning ☐ skill attainment ☐ direct instruction		☒ independent activities ☐ pairing ☐ cooperative learning ☐ whole group ☐ peer tutoring ☐ a project ☐ designing visuals ☐ lecture ☐ role-plays ☐ other: _____	

Yuqorida misol tariqasida keltirilgan dars ishlanmasi tahliliga keladigan bo‘lsak, u yuqorida ta’kidlab o‘tilgan fikrlarimizga to‘la mos keladi. Dars jarayoni uchun tanlangan mashg‘ulotlar, xususan, dars mavzusi e‘lon qilinmay turib, o‘qituvchi tomonidan talabalarning rasmlarga izoh

keltirishga va yangi dars mavzusini taxmin qilishga undalishi ularning muloqotga tez kirishishlari va tasavvurga ega bo‘lishlariga yordam beradi.

Detailed Procedure of the Lesson

Steps and Time	PROCEDURE	
	Teacher Activities	Student Activities
Introduction (10min)	<p>Revision. The previous topic is revised by giving some examples. The words connected with literature are used in the poems</p> <p>Warm up Teacher writes some questions on the blackboard and asks Students to answer the questions</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ What are the best examples of Technology and Inventions? ➤ What is the main role of Technology in our life? 	Students answer the given questions and after finding their questions stick their papers on the blackboard
Main part (65 min)	<p>Activity 1. Chain activity. Guessing the theme of the passage Teacher distributes some cut papers of which has got one question and answer of another question which is hold by another student and each student should find their partners. Then they stick their cards on the wall and at the end of the chain there will be a whole picture of a type of Technology.</p> <p>Activity 2. Pre-activity questions Teacher asks some pre-activity questions connected with the passage</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do the words Hardware and Software mean? 2. To what extent are you concerned to use types of modern technology? 3. Is there a sensible way to maintain a healthy lifestyle by not using technical devices? <p>Activity 3. Working with new vocabulary through the exercises Teacher asks the students to skim the words attached on the wall. Teacher also asks them to guess the meanings of the new words. After it Teacher asks the students to separate the words only related to the theme.</p> <p>Activity 4. Listening to the pronunciation of the new words Teacher plays the video and asks the students to listen to the text and pay attention to the pronunciation of the new words</p> <p>Activity 5. Matching the definitions and words The words are attached on the board. Teacher gives the stripes of paper with definitions and asks the students to match them with the words on the board.</p> <p>Activity 6. Answer the questions Teacher distributes Handout 2 and asks the students to answer the questions</p> <p>Activity 7. Grab bag goodie Teacher writes major points of the text in note cards and put those cards into a fruit basket, then shakes it. Students should pull the cards and answer the questions on them. Teacher checks the task.</p> <p>Activity 8. Technology, computers, cell phones Teacher asks the students to work in groups and prepare a talk on Technology, computers, cell phones by choosing one expert.</p>	<p>Students answer the questions and try to guess the topic of the passage</p> <p>Students read the text and try to explain the general idea of the text and discuss the new vocabulary in it.</p> <p>Students do the task from their course books by scanning the text and prove their answers with the information from the text</p> <p>Students listen to the video by paying attention to the pronunciation of the new words</p> <p>Students read the words and their definitions and match them in groups by sticking the definitions on the board</p> <p>Students work in groups and put the cards in the correct order</p> <p>Students choose one expert from each group and they speak about Technology, computers, cell phones.</p>
Closure (5 min)	<p>Teacher asks Students to give a summary of the lesson.</p> <p>Teacher assesses the groups and gives home-task to prepare role-playing on eating disorders</p>	Students work individually and give a summary of the lesson. Students write down their homework
Reflection on Lesson Implementation		

Dars ishlanmasi, asosan, talabaga markazlashgan dars o‘tishga mo‘ljallangan bo‘lib, yangi material talabalarining o‘zaro fikr almashishlari, alohida mulohaza yuritishiga asoslangan.

Dars ishlanmasida ko‘rsatilganidek, *Listening and speaking* dars jarayoni talab darajasida bosqichlarga bo‘lingan, har bir bosqichda talaba va o‘qituvchi faoliyati aniq ochib berilgan. Yuqorida darsning maqsad va vazifalariga ko‘ra unda yangi mavzu “Role of Technology in our life” induktiv yo‘l asosida tushuntiriladi. Dars, asosan, 3 bosqichda bo‘lib, mavzuga oid materiallarni eshitishdan oldin (*Pre- activity*), eshitish jarayonida (*While- activity*), bajariladigan mashqlar va eshitib bo‘lgandan keyin (*post activity*) bajariladigan mashqlarga bo‘linadi. G‘oyani bilish uchun tinglash, maxsus ma‘lumotlarni olish uchun tinglash, so‘zlarning kontekstdagi ma‘nosini topish strategiyalari darsda o‘z aksini topgan.

Xususan, 4-topshiriqda talabalarga videomaterial taqdim etish orqali o'qituvchi talabalarning avvalgi bilimlarini tekshirib, bilmagan savollariga javob topishlariga, taqdim etilgan yangi ma'lumotlarning kontekstda qanday qo'llanishiga guvoh bo'lishlariga imkoniyat yaratadi.

9-topshiriq esa talabalarni guruh bo'lib ishlashga, kichik guruhlarda o'z fikrlarini erkin, ochiq ifoda etishlariga imkon beradi.

Darslarda bu kabi o'qitish usullaridan foydalanish talabalarda kommunikativ ko'nikmalarning hosil bo'lishiga yordam beradi. Qaysi yosh guruhida ishlashdan qat'i nazar guruhdagi har kuni sodir bo'ladigan voqealardan nutqni o'stirishda maksimal darajada foydalanish lozim. Dars davomida o'quvchilar bilan iliq muhitni yaratish, har bir darsni ular o'z fikrlarini ochiq bayon eta olishlariga qaratilgan mashg'ulotlar asosiga qurish maqsadga muvofiqdir.

АДАБИЁТЛАР

1. Жалолов Ж. Инглиз тили ўқитиш методикаси. – Т.: “Ўқитувчи” нашриёти, 2012. – 434 б.
2. Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – М.: Высшая школа, 1997. – 415 с.
3. Лозанов Г. Сущность истории и экспериментальные перспективы педагогической системы при обучении иностранным языкам. Изд. МГПИИЯ, «Высшая школа», 1997. – 415 с.
4. Методика преподавания иностранных языков зарубежом. – М.: Прогресс, 2000.
5. Уайзер Г.М. Развитие устной речи на английском языке. – М., 1993.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 1875-сонли қарори («Халқ сўзи» газетаси, 11.12.2012 й., 240 (5660)-сон).
7. www.ziyouet.uz.

УДК: 37.013

МЕДИЦИНА ФАНЛАРИНИ ЎҚИТИШНИ ДИДАКТИК ЛОЙИХАЛАШТИРИШ ВА УНИНГ ВОСИТАЛАРИ

ДИДАКТИЧЕСКОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ И СРЕДСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ ПРЕДМЕТОВ МЕДИЦИНЫ

DIDACTIC DESIGN AND MEDICINE TEACHING MEANS

Халимова Дилрабо Жалиловна

ассистент кафедры пропедевтики внутренних болезней БухГМИ

Аннотация. Тиббиёт мактабларида ўқитиш усул ва воситалари замонавий педагогика тизимида мавжуд бўлиб келган ва бўлиб қолади. Ўқитиш усулларидан асосан иккита катта гуруҳ: анъанавий ва янги педагогик гуруҳлар ажралиб туради. Таълимни ривожлантиришининг замонавий босқичида асосий эътибор методларнинг иккинчи гуруҳига қаратилади. Аммо улар анъанавий усуллар билан параллел қўлланилганда самарали бўлади. Шу билан бирга, мақолада турли хил ўқув қўлланмаларидан фойдаланиш муаммолари ёритилган, бу ерда асосий эътибор инновацион ўқув қўлланмаларидан фойдаланишни ёритишга қаратилган. Тиббиёт мактабларида ўқитиш услуб ва воситалари иккала йўналиши ҳам инновацион технологияларни жалб этиш билан чамбарчас боғлиқ. Бу жараён нафақат тиббиёт, балки бутун жамиятнинг ривожланиш истиқболларини белгилаб беради.

Таянч сўзлар: тиббиёт, фармацевтика, педагогика, ўқув жараёни, синф хонаси, кабинет дарси, лаборатория дарси, ўқув қўлланмалар, ўқитиш усуллари, ўқув жараёнини оптималлаштириш, инновацион янги педагогик технологиялар.

Аннотация. Методы и средства преподавания в медицинских институтах были и будет актуальными в системе современной педагогике. Из методов преподавания в основном выделяют две большие группы: традиционные и новые педагогические. На современном этапе развития преподавания основной акцент делается на вторую группу